

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że E. B. (1) nie podlega od dnia 29 października 2014 roku ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik u płatnika składek (...) J. B.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w związku z roszczeniem E. B. (2) o wypłatę zasiłku chorobowego przy krótkotrwałym okresie zatrudnienia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych powziął wątpliwość co do faktycznego świadczenia pracy przez ubezpieczoną. Na podstawie dokumentów zewidencjonowanych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS stwierdzono, że od dnia 29 października 2014 roku E. B. (1) została zgłoszona przez płatnika składek do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego z pracowniczym kodem tytułu ubezpieczenia. E. B. (1) stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży od dnia 31 grudnia 2014 roku. W dniach 26, 30-31 marca 2015 roku przeprowadzona została kontrola doraźna w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w firmie (...). W trakcie postępowania kontrolnego ustalono, że przedmiotem prowadzonej działalności przez płatnika są głównie usługi projektowania w zakresie architektoniczno - konstrukcyjnym i dodatkowe usługi kserograficzne oraz fotograficzne. J. B. jako płatnik składek nawiązał stosunek pracy z E. B. (1) zawierając pisemną umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 29 października 2014 roku, w niepełnym wymiarze czasu pracy (1/2 etatu), z wynagrodzeniem 1.680,00 zł, powierzając stanowisko asystenta projektanta. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgromadzone w postępowaniu wyjaśniającym dokumenty oraz złożone wyjaśnienia przemawiają za uznaniem, że działania polegające na zgłoszeniu do ubezpieczeń E. B. (1), były podyktowane interesem prywatnym (tj. uzyskaniem - po krótkotrwałym okresie od zgłoszenia - zasiłku chorobowego i następnie macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego) i stworzenie w ten sposób możliwości kilkumiesięcznej ochrony ubezpieczeniowej oraz spowodowanie przeniesienia wypłaty świadczeń na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie organu rentowego rzeczywistym celem zawarcia umowy o pracę z E. B. (1) nie był zamiar świadczenia pracy, ale skonstruowanie okoliczności faktycznych świadczących o jej wykonywaniu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stanął na stanowisku, iż kwestionowana umowa o pracę jest sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, nacechowana zamiarem wyłudzenia świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zarzucił jej pozornosc

/decyzja - k. 1-9 akt ZUS/

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą w dniu 3 lipca 2014 roku E. B. (1) złożyła od niej odwołanie, wnosząc o przyznanie świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Odwołująca wskazała, iż jest zatrudniona w (...) J. B. od dnia 29 października 2014 roku na stanowisku asystenta projektanta w niepełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem zasadniczymi 1.680,00 zł. Wskazała, iż do zakresu jej obowiązków należy pomoc przy składaniu dokumentacji projektowej, przekazywanie dokumentów do instytucji, umawianie inwestorów na spotkania, wystawianie faktur, obsługa kasy fiskalnej, wprowadzanie do programu księgowego dokumentacji, pilnowanie terminów płatności, obsługa ksero, utrzymanie porządku w miejscu pracy. E. B. (1) argumentowała, że wszystkie te obowiązki były przez ze nią wykonywane rzetelnie z myślą o jak najmniejszym obciążeniu tymi pracami właściciela firmy, z uwagi na jego złe samopoczucie, zmęczenie i stres. Odwołująca podniosła, że pomimo iż zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie musiała zaistnieć okoliczność zatrudnienia jej na umowę o pracę ponieważ dotychczas stanowisko to było obejmowane przez osoby zatrudnione na umowę zlecenie (zwykle studentów), to płatnik składek nie mógł powierzyć tym osobom tak odpowiedzialnej pracy. Skarżąca dodała, iż nie było jej zamiarem wykorzystanie, jak wynika z kwestionowanej decyzji wysokiego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, a pomoc

płatnikowi składek, który darzył ją zaufaniem. Podniosła, iż przeprowadzona kontrola w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek oraz zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego jak zdrowotnego nie wykazała nieprawidłowości. E. B. (1) argumentowała, że nikt nie jest w stanie przewidzieć, co się wydarzy w najbliższym czasie, dlatego nie zgadza się z opinią organu rentowego, który powziął wątpliwości do faktycznego wykonywania przez nią pracy.

/odwołanie - k. 2-3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 14 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 5-6/

Na rozprawie w dniu 10 marca 2016 roku wnioskodawczyni poparła odwołanie, zainteresowany przyłączył się do jej stanowiska. Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania.

/oświadczenia wnioskodawczyni, zainteresowanego i pełnomocnika ZUS: 00:01:34, 00:01:54, 00:02:04, 01:09:02, – płyta CD k. 38a/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni E. B. (1) legitymuje się wykształceniem wyższym, posiada tytuł licencjata w zakresie organizacji turystyki.

/kopia dyplomu ukończenia studiów wyższych zawodowych – k. 3A akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19/

Płatnik składek J. B. prowadzi własną działalność gospodarczą pod firmą (...) od dnia 2 listopada 1995 roku, z siedzibą w Tuszynie, plac (...). Przeważającym przedmiotem działalności jest działalność w zakresie architektury. W ramach działalności gospodarczej J. B. prowadzi biuro projektowe.

/wpis do (...) koperta k. 19/

W okresie od dnia 1 czerwca 2005 roku do dnia 24 czerwca 2008 roku E. B. (1) była zatrudniona w (...) J. B. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocy technicznej, stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania z upływem czasu, na jaki zawarta została umowa.

/bezsporne, a nadto świadectwo pracy – k. 5A akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19, zeznania wnioskodawczyni: 00:02:18 w zw. z 00:56:29 – płyta CD k. 38a /

Od dnia 1 lipca 2007 roku płatnik składek na podstawie umowy o pracę zatrudnia A. S. na stanowisku asystenta projektanta. Ponadto zainteresowany zawiera umowy zlecenia oraz umowy o dzieło z architektami: P. B., K. S., A. L., E. J., A. J. oraz M. C. na sprawdzenie i opracowanie projektów budowlanych.

/akta osobowe A. S., umowy zlecenia – załączone do pisma k. 17, zestawienie osób zatrudnianych przez płatnika w okresie od 1.01.2014 r. – 31.12.2015 r. – k.24-25/

Wnioskodawczyni jest synową J. B.. E. B. (1) pozostaje w związku małżeńskim z synem J. K. B. od dnia 24 września 2005 roku, mają jedno starsze dziecko urodzone w dniu (...).

/bezsporne, a nadto zeznania wnioskodawczyni: 00:02:18 w zw. z 00:56:29 – płyta CD k. 38a/

W okresie od dnia 18 lipca 2011 roku do dnia 10 lipca 2013 roku E. B. (1) była zatrudniona w (...) spółka jawna w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku recepcjonisty.

/bezsporne, a nadto świadectwo pracy – k. 4A akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19/

Pracownik zatrudniony na stanowisku asystenta projektanta A. S. od 1 sierpnia 2012 roku jest zatrudniona w wymiarze 3/4 etatu z wynagrodzeniem w wysokości 2.200,00 zł brutto miesięcznie.

/akta osobowe A. S. – załączone do pisma k. 17

Wnioskodawczyni od dnia 3 marca 2014 roku posiada pracowniczy tytuł do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 2.400,00 zł brutto oraz premią w wysokości ok. 10 %.

/bezsporne, a nadto oświadczenie pracownika dla celów obliczania miesięcznych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych – k. 5B akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19, zeznania wnioskodawczyni: 00:56:29 – płyta CD k. 38a/

Od dnia 8 maja 2014 roku A. S. korzystała z urlopu wychowawczego.

/akta osobowe A. S. – załączone do pisma k. 17/

Zainteresowany J. B. miał w przeszłości problemy zdrowotne i uskarżał się na związane z nimi złe samopoczucie, początkowo zdiagnozowano u niego schorzenie kręgosłupa, był poddawany masażom leczniczym. Płatnik składek potrzebował pomocy przy prowadzeniu działalności, w związku z czym poprosił swoją synową E. B. (1), która знаła funkcjonowanie jego przedsiębiorstwa, aby pomogła mu w prowadzeniu firmy przy pracach biurowych, proponując zatrudnienie na podstawie umowy o pracę.

/zeznania świadka B. B. (2): 00:33:01 – płyta CD k. 38a, zeznania wnioskodawczyni: 00:02:18 w zw. z 00:56:29 – płyta CD k. 38a, zeznania zainteresowanego J. B.: 00:12:40 w zw. z 01:02:48 – płyta CD k. 38a/

W dniu 29 października 2014 roku pomiędzy (...) J. B. a E. B. (1) została zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony od dnia 29 października 2014 roku, wnioskodawczyni została zatrudniona w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku asystenta projektanta z wynagrodzeniem w wysokości 1.680,00 zł brutto. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano siedzibę firmy.

/umowa o pracę z dn. 29.10.2014 r. – k. 10B akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19/

W momencie zawarcia umowy o pracę wnioskodawczyni była w 9 tygodniu ciąży, o czym poinformowała teścia – J. B..

/zeznania wnioskodawczyni: 00:02:18 w zw. z 00:56:29 – płyta CD k. 38a /

Płatnik składek z dniem 29 października 2014 roku upoważnił pisemnie E. B. (1) do podpisywania faktur VAT, odbierania dokumentów od dostawców usług i towarów pozostałych, rejestrowanie płatności, składania dokumentacji techniczno- budowlanej, obsługi kasy fiskalnej w imieniu i na rzecz płatnika.

/upoważnienie – k. 13B akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19/

Według zaświadczenia lekarskiego z dnia 30 października 2014 roku wnioskodawczyni była zdolna do wykonywania pracy na stanowisku asystenta projektanta wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych.

/zaświadczenie lekarskie z dn. 30.10.2014 r. - k. 2A akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19/

W dniu 29 października 2014 roku E. B. (1) odbyła szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przeprowadzone przez specjalistę ds. BHP M. Z..

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 11B akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19/

E. B. (1) została zgłoszona przez płatnika składek do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego w dniu 4 listopada 2014 roku z pracowniczym kodem tytułu ubezpieczenia od dnia 29 października 2014 roku.

/zgłoszenie do ubezpieczeń (...) k. 1B akt osobowych E. B. (1) – koperta k. 19/

Wnioskodawczyni wykonywała swoje obowiązki codziennie w biurze płatnika składek w Tuszynie, ponadto załatwiała również sprawy w różnych instytucjach mieszczących się w Ł. np. w Zespole Uzgodnienia Dokumentacji, biurze Konserwatora Zabytków, Starostwie Powiatowym, czy specjalnych drukarniach zajmujących się wydrukami rysunków architektonicznych.

/zeznania świadka W. P.: 00:25:20 – płyta CD k. 38a, zeznania świadka B. B. (2): 00:33:01, 00:44:00 – płyta CD k. 38a, zeznania wnioskodawczyni: 00:02:18 w zw. z 00:56:29 – płyta CD k. 38a, zeznania zainteresowanego J. B.: 00:12:40 w zw. z 01:02:48 – płyta CD k. 38a/

E. B. (1) potwierdzała swoją obecność w pracy na liście obecności.

/lista obecności - akta osobowe E. B. (1) – koperta k. 19/

W ramach zatrudnienia u płatnika składek wnioskodawczyni umawiała klientów i inwestorów, kserowała i składała dokumentację w różnych instytucjach, wystawiała faktury i obsługiwała kasę fiskalną.

/kopie faktur VAT i paragonów – akta ZUS, zeznania świadka W. P.: 00:25:20 – płyta CD k. 38a, zeznania świadka B. B. (2): 00:33:01 – płyta CD k. 38a, zeznania wnioskodawczyni: 00:02:18 w zw. z 00:56:29 – płyta CD k. 38a, zeznania zainteresowanego J. B.: 00:12:40 w zw. z 01:02:48 – płyta CD k. 38a/

W dniu 4 grudnia 2014 roku J. B. przeszedł zawał serca i został hospitalizowany.

/karta informacyjna leczenia szpitalnego z dn. 8.12.2014 r. – załączniki do pisma z dn. 14.03.2015 r./

Płatnik składek udzielił pełnomocnictwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej swojej żonie – B. B. (2). W prowadzeniu działalności płatnika składek pomagał również jego drugi syn P. B..

/zeznania świadka B. B. (2): 00:33:01, 00:44:34 – płyta CD k. 38a, zeznania wnioskodawczyni: 00:02:18 w zw. z 00:56:29 – płyta CD k. 38a, zeznania zainteresowanego J. B.: 00:12:40 w zw. z 01:02:48 – płyta CD k. 38a/

E. B. (1) stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży od dnia 31 grudnia 2014 roku i przebywała na zwolnieniu lekarskim do dnia porodu.

/okoliczność bezsporna, nadto zwolnienia lekarskie – akta osobowe E. B. (1) – koperta k. 19/

B. B. (2) przejęła obowiązki skarżącej na czas jej nieobecności.

/zeznania świadka B. B. (2): 00:44:00 – płyta CD k. 38a/

Płatnik składek wypłacił skarżącej wynagrodzenie w gotówce w następującej wysokości: za październik 2014 roku - 219,13 zł brutto, za listopad 2014 roku - 1.680,00 zł brutto, za grudzień 2014 roku - 1.624,00 zł brutto, za styczeń 2015

roku - 1.449,67 zł brutto oraz za luty 2015 roku - 96,64 zł brutto. Wynagrodzenie pracownika A. S. również zostało wypłacone w gotówce.

/listy płac – koperta k. 19/

J. B. kontynuuje leczenie i rehabilitację kardiologiczną, po wyczerpaniu okresu zasiłkowego miał przyznane prawo do świadczenia rehabilitacyjnego.

/karta informacyjna z dn. 12.01.2015 r., karta informacyjna z dn. 6.02.2015 r., karta informacyjna z dn. 13.05.2015 r., informacja o przebytej rehabilitacji leczniczej z dn. 11.09.2015 r., karta informacyjna z dn. 14. (...), karta informacyjna z dn. 16.09.2015 r., karta informacyjna z dn. 28.09.2015 r. decyzja ZUS z dn. 6.10.2015 r., orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dn. 11.05.2015 r. orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dn. 30.09.2015 r. – załączniki do pisma z dn. 14.03.2015 r./

W dniu 26 maja 2015 roku wnioskodawczyni urodziła dziecko – syna J. i przebywa na urlopie macierzyńskim oraz rodzicielskim do dnia 24 maja 2016 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto – odpis skrócony aktu urodzenia – koperta k. 30, podanie o urlop macierzyński - akta osobowe E. B. (1) – koperta k. 19//

Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej płatnik składek osiągnął w 2014 roku przychód w wysokości 83.405,80 zł, koszty zakupu towarów handlowych i materiałów wyniosły 10.682,65 zł, pozostałe wydatki łącznie wyniosły 52.593,97 zł. Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej płatnik składek osiągnął w 2015 roku przychód w wysokości 111.935,48 zł, koszty zakupu towarów handlowych i materiałów wyniosły 7.744,41 zł, pozostałe wydatki łącznie wyniosły 71.034,90 zł.

/podsumowanie księgi przychodów i rozchodów za 2014 rok i 2015 rok – koperta k. 19/

Płatnik składek i ubezpieczona zamierzają kontynuować jej zatrudnienie po wyczerpaniu świadczeń związanych z macierzyństwem, zajmie ona wówczas miejsce żony zainteresowanego, która zamierza odejść na emeryturę. Płatnik składek do dnia zamknięcia rozprawy nie odzyskał zdolności do pracy po przebytych zawale serca.

/zeznania świadka B. B. (2): 00:44:00 – płyta CD k. 38a, zeznania wnioskodawczyni: 00:02:18 w zw. z 00:56:29 – płyta CD k. 38a, zeznania zainteresowanego J. B.: 00:12:40 w zw. z 01:02:48 – płyta CD k. 38a/

Zaskarżoną decyzją z dnia 10 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że E. B. (1) nie podlega od dnia 29 października 2014 roku ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik u płatnika składek (...) J. B., albowiem wyniki przeprowadzonej kontroli, zdaniem organu rentowego dowodzą, iż umowa o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń były czynnościami pozornymi dokonany jedynie celem uzyskania dodatkowego tytułu do ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń w związku z chorobą i macierzyństwem.

/ decyzja - k. 1-9 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach dokumentów, zeznań świadków W. P. będącego kontrahentem płatnika składek, B. B. (2) będącej pełnomocnikiem płatnika składek, a także na podstawie zeznań wnioskodawczyni i zainteresowanego. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie, czy zawarta w dniu 29 października 2014 roku przez J. B. z E. B. (1) umowa o pracę nosi cechy pozorności i czy została podpisana jedynie dla uzyskania dodatkowego pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia w związku z niezdolnością do pracy, przypadającą w okresie ciąży. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków oraz wnioskodawczyni i zainteresowanego, w których wskazano na realność zawartej umowy o pracę oraz faktyczne świadczenie pracy przez E. B. (1) w ramach powyższej umowy.

W ocenie Sądu zeznania świadków w niniejszej sprawie są jasne, logiczne i wzajemnie niesprzeczne. Wersję zdarzeń przedstawioną przez skarżącą i zainteresowanego płatnika składek potwierdzają świadkowie zeznający w tej sprawie - w przypadku świadka W. P. będącego osobą obcą dla stron postępowania, a zatem nie zainteresowaną sposobem rozpoznania sporu oraz posiadającymi wiedzę co do spornych okoliczności. Z zeznań świadków jasno wynika, że wnioskodawczyni w spornym okresie wykonywała obowiązki pracownicze umawiając klientów biura i inwestorów, kserowała i składała dokumentację w różnych instytucjach tj. Zespół Uzgodnienia Dokumentacji, biuro Konserwatora Zabytków, Starostwo Powiatowe, czy specjalne drukarnie zajmujące się wydrukami rysunków architektonicznych, wystawiała faktury i obsługiwała kasę fiskalną. Zeznania świadków oraz wnioskodawczyni i zainteresowanego w tym zakresie wzajemnie się uzupełniają i są wiarygodne. Ponadto w toku postępowania przed organem rentowym płatnik składek przedstawił dokumenty sporządzone przez wnioskodawczynię tj. wystawiane przez nią faktury VAT, do czego posiadała stosowne upoważnienie.

Stanowisko, na jakim została zatrudniona E. B. (1) nie było stanowiskiem nowoutworzonym, płatnik składek już od 2007 roku zatrudniał pracownika na stanowisku asystenta projektanta, który od dłuższego czasu był jednak nieobecny w związku

z sprawowaniem opieki nad dziećmi. Zainteresowany w sposób wiarygodny wykazał motywy podjęcia decyzji o zatrudnieniu ubezpieczonej w spornym okresie. J. B. miał problemy zdrowotne, które ostatecznie doprowadziły do przejścia przez niego bardzo poważnego zawału serca i niewątpliwie potrzebował osoby, która zajmie się obsługą biura. Nadmienić należy, iż płatnik do dnia zamknięcia rozprawy nie odzyskał zdolności do pracy i jest intensywnie leczony z powodu dolegliwości kardiologicznych. W związku z powyższym w ocenie Sądu decyzja o zatrudnieniu pracownika do pomocy była racjonalna i zrozumiała, zwłaszcza, że sytuacja finansowa płatnika składek pozwalała mu na zatrudnienie pracownika w wymiarze połowy etatu z wynagrodzeniem wynikającym z kwestionowanej umowy.

Skarżąca natomiast była osobą kompetentną do podjęcia zatrudnienia na stanowisku asystenta projektanta, gdyż już we wcześniejszym okresie była zatrudniona przez płatnika składek, a ponadto jako osoba z najbliższego kręgu rodziny była dla zainteresowanego osobą zaufaną, której mógł powierzyć pracę z dokumentacją biura.

W ocenie Sądu również wybór formy zatrudnienia wnioskodawczyni był odpowiednio umotywowany, płatnik składek zawarł z E. B. (1) umowę o pracę, albowiem nie zamieszkiwali oni razem, w związku z czym nie mogła zostać zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą.

Podkreślić w tym miejscu należy, że w momencie zawarcia spornej umowy o pracę wnioskodawczyni miała inny pracowniczy tytuł do ubezpieczeń społecznych, a zatem nie można stronom umowy przypisać działania wyłącznie w celu uzyskania dla skarżącej tytułu do ubezpieczeń społecznych.

Ubezpieczona w momencie podjęcia zatrudnienia wiedziała, że spodziewa się dziecka, o czym poinformowała pracodawcę, jednakże brak jest w dokumentacji medycznej z przebiegu ciąży wnioskodawczyni informacji, wskazujących, na jej nieprawidłowy przebieg, ponadto legitymowała się ona zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do podjęcia pracy. Podkreślić także należy, że odwołująca była w początkowej fazie ciąży, praca przy obsłudze biura i dokumentacji nie należy zaś do prac ciężkich, a podejmowanie dodatkowego zatrudnienia w okresie ciąży, nie jest prawnie zabronione.

Nadto zeznania świadków i zeznania odwołującej oraz pracodawcy świadczą o tym, że pracodawca kierował pracą wnioskodawczyni, w szczególności wskazywał na konkretne bieżące zadania do realizacji i rozliczał sposób ich wykonania. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu.

Podkreślić również należy, że po odejściu przez wnioskodawczynię na zwolnienie lekarskie, prowadzeniem spraw biura projektowego zajęła się żona ubezpieczonego, której udzielił pełnomocnictwa do prowadzenia działalności gospodarczej, wobec wystąpienia

u niego niezdolności do pracy. W prowadzeniu działalności gospodarczej pomagał również drugi syn J. B.. Znamienne jest również okoliczność, że płatnik składek

i wnioskodawczyni zamierza kontynuować stosunek pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego, a wnioskodawczyni zajmie miejsce żony zainteresowanego, która zamierza korzystać z emerytury. W ocenie Sądu uzasadnione i racjonalne było postępowanie płatnika, który z uwagi na stan zdrowia nie był w stanie podołać wszystkim obowiązkom, że zwrócił się z propozycją zatrudnienia do osoby z kręgu bliskich a nie szukał pracownika wśród osób obcych, co niewątpliwie wiązałoby się z dodatkowym stresem.

W ocenie Sądu analiza zestawienia przychodów i kosztów uzyskiwanych przez płatnika składek w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku pozwala na stwierdzenie, że płatnika składek stać było na zatrudnienie pracownika

z uposażeniem miesięcznym w wysokości 1.680,00 zł brutto, co stanowi kwotę odpowiadającą wysokości wynagrodzenia pracownika zatrudnionego wcześniej na analogicznym stanowisku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie E. B. (1) w świetle zgromadzonego materiału dowodowego zasługuje na uwzględnienie i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 wskazanej wyżej ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Z kolei zgodnie z treścią art. 29 ust. 1 pkt 1 analizowanej ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko.

Natomiast, jak stanowi art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej, ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego J. B. zawarł z E. B. (1) w dniu 29 października 2014 roku umowę o pracę, która stanowiła podstawę do zastosowania w/w regulacji i przyjęcia, że E. B. (1) podlega ubezpieczeniom. Ważność tej umowy została niesłusznie zakwestionowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Niewątpliwie bowiem sporna umowa o pracę nie została zawarta dla pozoru, jest ważna i nie ma do niej zastosowania przepis art. 83 k.c.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Zgodnie z treścią art. 22 § 1 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę,

a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika

w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracownikemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r. II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej podniesione - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi

a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających

z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego

i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane, jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym to Sąd Najwyższy stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nadto nadmienić należy, że w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), że o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy o pracę. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że E. B. (1) pracę podjęła i ją świadczyła, a pracodawca – świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie. Wnioskodawczyni wykonywała w spornym okresie pracę u płatnika składek. Zajmowała się prowadzeniem biura projektowego zainteresowanego. Wnioskodawczyni umawiała klientów biura i inwestorów, kserowała i składała dokumentację w różnych instytucjach tj. Zespół Uzgodnienia Dokumentacji, biuro Konserwatora Zabytków, Starostwo Powiatowe, czy specjalne drukarnie zajmujące się wydrukami rysunków architektonicznych, wystawiała faktury i obsługiwała kasę fiskalną. Powyższe zostało potwierdzone przez świadka – kontrahenta zainteresowanego, który widział E. B. (1), jak wykonywała czynności w siedzibie przedsiębiorcy. Zakres wykonywanych przez wnioskodawczynię obowiązków w spornym okresie potwierdza również materiał dowodowy w postaci faktur i paragonów fiskalnych. Po odejściu ubezpieczonej na zwolnienie lekarskie jej obowiązki w zakresie prowadzenia biura przejęła żona zainteresowanego, której udzielił pełnomocnictwa do prowadzenia działalności gospodarczej, z uwagi na powstałą u niego niezdolność do pracy. A zatem E. B. (1) faktycznie świadczyła pracę, w połowie wymiaru czasu pracy, na rzecz płatnika składek, co w ocenie Sądu jest jak najbardziej wiarygodne i zostało w toku postępowania

W ocenie Sądu należycie zostały wyjaśnione i uprawdopodobnione motywy związane z zatrudnieniem wnioskodawczyni. Nieuzasadniony jest zatem zarzut organu rentowego, że płatnik składek nie miał potrzeby gospodarczej zatrudnienia pracownika na stanowisku, jakie powierzono ubezpieczonej. J. B. zatrudnił wnioskodawczynię, ponieważ miał poważne problemy zdrowotne, które ostatecznie doprowadziły do przejścia przez niego zawału serca i potrzebował osoby, która zajmie się obsługą biura.

E. B. (3) miała potrzebne kwalifikacje do zajęcia się obsługą biura projektowego, jego klientów biura, a także dokumentacją, gdyż była już we wcześniejszym okresie zatrudniona przez płatnika składek.

Jednocześnie ustalone okoliczności faktyczne sprawy uprawniają Sąd do oceny wynagrodzenia określonego w zawartej umowie o pracę. Zgodnie z art. 78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Otrzymywana przez skarżącą kwota wynagrodzenia 1.680,00 zł brutto, biorąc pod uwagę zakres wykonywanych czynności, a także posiadane przez nią doświadczenie, nie może być uznana za wygórowaną, płatnika składek było stać na zatrudnienie pracownika z takim wynagrodzeniem. Ponadto kwota ta odpowiadała wynagrodzeniu pracownika zatrudnionego na analogicznym stanowisku przed odwołującą.

W toku postępowania ustalono, że wnioskodawczyni w momencie zawarcia umowy o pracę, wiedziała, że jest w ciąży. Jednakże przebiegała ona prawidłowo, a nadto wnioskodawczyni otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy.

W ocenie Sądu także fakt, że wnioskodawczyni w momencie podpisania kwestionowanej umowy o pracę miała tytuł do ubezpieczeń społecznych, potwierdza brak pozorności zawartej umowy. Zarzut czyniony przez organ rentowy, iż celem stron było uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z powyższym jest zdaniem Sądu całkowicie chybiony.

Sąd Okręgowy pragnie z całą mocą podkreślić, że z samego faktu zawarcia umowy o pracę przez kobietę w ciąży ani z tego, że w stosunkowo niedługim czasie od zawarcia takiej umowy pracownik zaczyna korzystać ze zwolnień lekarskich nie można wywodzić pozorności takiej umowy. Pozorność powinna być wykazana przez organ rentowy stosownymi dowodami i nie może opierać się jedynie na przypuszczeniach. Ponadto wskazać należy, że nie jest objęte zakazem prawnym zawieranie umów o pracę w celu osiągnięcia skutku w postaci objęcia pracownika ubezpieczeniem społecznym, ani też skutek w postaci objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym nie jest zakazany przez prawo, ale właśnie odwrotnie – następczym skutkiem rzeczywistego podjęcia pracy w ramach stosunku pracy jest nakaz obowiązkowego ubezpieczenia pracownika co wprost wynika z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust.1 pkt 1, art. 12 ust.1, art. 13 pkt 1 ustawy systemowej).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lutego 2006 roku, w sprawie III UK 156/05, Lex 272549, stwierdził, że samo zawarcie umowy o pracę w okresie ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem. W teorii prawa cywilnego uznaje się, że czynnością prawną podjętą w celu obejścia ustawy jest czynność, wprawdzie nie objęta zakazem prawnym, ale przedsięwzięta w celu osiągnięcia skutku zakazanego przez prawo.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 listopada 2004 roku (sygn. akt I PK 42/04, OSNP 2005, nr 14, poz. 209) stwierdził, że „czynności mające na celu obejście ustawy (in freudem legis) zawierają jedynie pozór zgodności z ustawą. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, która z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Chodzi tu zatem o wywołanie skutku sprzecznego z prawem” (podobnie również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005, nr 15, poz. 235; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05).

Zawierając umowy o pracę strony kierują się różnymi motywami indywidualnymi, które należy odróżnić od causa czynności prawnej (typowego celu czynności prawnej). Między innymi, jak wskazał Sąd Najwyższy, zawarcie umowy o pracę, choćby zmierzało do uzyskania kredytu bankowego, nie jest obejściem ustawy (zob. powołany wyżej wyrok z

25 listopada 2004 roku, I PK 42/04, wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05). Podobnie takiego zarzutu nie można postawić umowie o pracę nienaruszającej art. 22 k.p., nawet gdy jej cel dyktowany był wyłącznie chęcią uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zob. powołany wyżej wyrok z 25 listopada 2004 roku, I PK 42/04, wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05). W szczególności trudno uznać, że dążenie kobiety ciężarnej do uzyskania takiej ochrony jest sprzeczne z prawem. Przeciwnie jest to zachowanie rozsądne i uzasadnione zarówno z osobistego, jak i społecznego punktu widzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05).

Podkreślić należy ponownie, że najistotniejsze na gruncie niniejszej sprawy jest to, że skarżąca faktycznie wykonywała pracę na rzecz płatnika składek po podpisaniu umowy o pracę, a pracodawca przyjmował od wnioskodawczynie świadczoną na jego rzecz przez odwołującą pracę i wypłacał jej za to umówione wynagrodzenie.

Wskazać także trzeba, że odwołująca wykazała, że praca była przez nią świadczona na warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. tj. w warunkach podporządkowania pracodawcy, albowiem jak wykazano pracodawca kierował pracą wnioskodawczynie wskazywał, bowiem na konkretne bieżące zadania do realizacji, ustalał z ubezpieczoną godziny pracy i czuwał nad jej pracą, którą świadczyła w siedzibie firmy.

Na mocy art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, a zatem ma prawo do kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, jako że rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę miała charakter pozorny, czy była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie tylko potwierdził fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy na rzecz płatnika, ale wykluczył pozorny charakter zatrudnienia.

Uwzględniając poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonych orzeczeniach, należy uznać, że w sytuacji gdy wolą stron zawierających umowę o pracę było nawiązanie stosunku pracy i doszło do faktycznego świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu jej stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (np. choroby, ciąży), nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że E. B. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik J. B. od dnia 29 października 2014 roku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe.

8.04.2016